

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО – ОБЩИНА ПЛОВДИВ

(2009 г. – 2011 г.)

Съдържание

Резюме	3
Стратегическа и оперативна цели.....	4
Бенефициенти	5
Мерки за изпълнение и очаквани резултати.....	7
Теми, валидни за всички оперативни цели и мерките към тях - Хоризонтални теми.....	12
Мониторинг и оценяване на изпълнението.....	13
Приложения	14

1. Резюме

Общинската стратегия за закрила на детето е важен документ, който е задължителен според българското законодателство. Настоящият стратегически документ е създаден от фондация „За Нашите Деца“ с активното участие на общинската администрация на община Пловдив и гражданите на общината. Подходът на създаването на стратегическия документ е базиран на правата на децата, а не на техните нужди, както често се случва у нас в момента. Този подход се използва за първи път у нас при изработването на общинска стратегия, но е обичайна европейска практика. В създаването на документа са включени различни страни, които имат пряко и косвено отношение към проблемите на децата в общината – самите деца и младежи, родители и хора, които се грижат за деца, професионалисти в различни сфери, работещи в институциите, представители на социалните услуги, неправителствени организации, бизнеса и медиите.

В стратегията са залегнали цели и оперативни задачи пред местната власт до 2011 година. Сред тях са определени ангажименти, които са свързани със здравето, образованието, семейната среда и свободното време на децата на общината. В областта на здравеопазването до 2011 година трябва да бъде изработена и приложена общинска програма за детско здраве, както и да бъдат финансирани годишни профилактични прегледи на децата за ранна диагностика на социално значими заболявания. По отношение на образователната политика, Стратегията за закрила на детето ще бъде по-ангажирана със свободното време на учениците. В следващите три години ще трябва да се подобри осмислено ангажиране на свободното време на децата и младежите в училище, както и да се увеличат децата и младежите, които да са обхванати в учебния процес, както и от дейностите за свободното време в училище. Освен това общината ще изработи програма за свободното време на всички деца в училищна възраст, които са обхванати от системата на образованието. Предвидени са и мерки, които да подпомогнат процеса на включване на децата със специални образователни потребности в интегрирана училищна среда и в детските градини. По отношение на една от най-рисковите групи деца – тези от ромски произход, ще се прилагат мерки, които реално да насърчават достъпа им до класните стаи, както и ще се работи за намаляването на броя на отпадащите от образователната система деца. За учителите, които работят с децата ще се предприемат мерки, които ще ги насърчат да упражняват своята професия и да ги подкрепят в справянето им с нежеланото детско поведение (агресия, наркоманно поведение и др.). Педагогическите съветници ще бъдат подкрепени в своята работа, като за ефективната им работа ще бъдат назначени социални работници, които ще извършват социална работа и консултиране на деца и семейства, когато случаите не са подходящи за системата за закрила на детето. Специално внимание се отделя и на младите хора, които са напуснали образователната система след 16-та си година. За тях ще се търсят решения, свързани с професионалната и личностната им реализация.

По отношение на спазването на правото на детето да расте в семейна среда, община Пловдив ще работи за подкрепа на родителите да отглеждат децата си, развиването на приемната грижа, развитието на семеен тип грижа в центрове за настаняване от семеен тип /тип Детски къщи/ и др. Освен това пред общината стоят предизвикателства пред реформата, реструктурирането и закриването на институциите за деца. Местната власт ще постави чрез стратегията за закрила на детето и началото на регионалното планиране на местата за грижа и специализираните услуги в областта. Предвидено е да се създадат мултидисциплинарни екипи в различните райони на града, които да правят оценка и насочване на децата и семействата към услуги – здравни, образователни и социални. Освен това ще бъде създадена и общинска програма за проучване на нуждите, следене на ефективността от наличните услуги и планиране на нови услуги за децата и семействата. Ще бъдат създадени и екипи от професионалисти, които ще подкрепят родителите да отглеждат сами деца си - екипи за предотвратяване на изоставянето, семейно планиране, обучение в родителстване, грижи за дете с увреждания и др. Особено внимание се обръща на услуги, които да помагат за преодоляване на кризите в семейството. Стратегията си поставя за задача да насърчи и приемната грижа, като минималната цел е всяка година да бъдат набирани и одобрявани 15 семейства, които да отглеждат деца в риск. За първи път в Пловдив ще бъдат обособени места за специализирана грижа за 75 деца, сред които и с наркотична зависимост от домовете за деца. В следващите три години наполовина трябва да намалеят децата в домовете след договарянето на ясен план за реформата и реструктурирането на социалните институции.

Насилието над деца във всичките му проявления има пагубен ефект върху тяхното развитие. Община Пловдив смята, че ако не се полагат системни усилия за овладяване на насилието, то придобива заплашителни размери и поощрява противообществените прояви на децата и младежите. Усилията на общината ще бъдат насочени към превенция на насилието спрямо децата и подобряване работата с жертвите на насилие и деца с противообществени прояви. Като постижима цел, стратегията залага на повишаването на чувствителността на обществеността и нейното разбиране за насилието чрез регулярни проучвания на размерите, причините и ефектите на насилието върху децата. Във всички заведения, работещи с деца ще се въведе политика за закрила на детето, което означава всички служители да знаят какво е насилие, какво не се допуска като поведение спрямо деца и кого трябва да сигнализират, ако някои упражнят насилие спрямо дете. Освен това ще бъдат създадени и предпоставки за „ден без насилие в общината“. Стратегическият документ е планирал и конкретни мерки за повишаване на качеството на работата с деца с противообществени прояви.

Включването на гражданите на Пловдив в прилагането на практика на планираното в Стратегията е задължително условие за неговия успех. Една от планираните мерки е сформирването на обществен съвет „Децата на Пловдив“. Този Съвет ще бъде един своеобразен форум на всички институции, организации, активни граждани и медии, които играят важна роля върху живота, отглеждането и възпитанието на децата. Неговият основен ангажимент ще бъде прилагането на настоящата стратегия, нейното наблюдение и актуализиране. Към Съвета ще се обособят работни групи по определени детски проблеми. Работата на Съвета ще бъде ясно и точно разписана и ще се търси висока ефективност. Общината ще създаде и поддържа фонд за семейна подкрепа, който ще насърчава отговорното родителстване и ще подкрепя определени групи семейства, които имат доказани постижения в отглеждането на деца.

Корпоративната социална отговорност на компаниите в Пловдив ще бъде стимулирана в посока постигане целите на стратегията за закрила на детето. За тази цел Общината ще гарантира участието и ангажирането на социално отговорните компании както в Обществения съвет, така и във всички значими събития в сферата на правата на детето. Ежегодно Община Пловдив ще организира среща със социално отговорните компании.

За привличането на медиите към реализирането на настоящата стратегия Община Пловдив ще предприеме включване на представители на медиите в Обществения съвет „Децата на Пловдив“, както и включване в гореспоменатата ежегодна среща с бизнеса в посока обединяване на усилията.

За постигането на по-добро качество на живот на нашите деца е важно всеки от нас да осъзнае своя принос не само в качеството на родител, служител на определено ведомство или на местната власт, но и в качеството на гражданин. Истинският успех се постига с обединени усилия без размиване на отговорностите.

Настоящият стратегически документ ще бъде подлаган на ревизиране и наблюдение от местната администрация и представителите на обществения съвет „Децата на Пловдив“, а мерките, планирани в него ще бъдат финансирани със средства на общинския и държавния бюджет, както и със средства по програмите на Европейския съюз.

2. Стратегическа и оперативна цели

Стратегията си поставя за цел **създаването на условия за ефективно упражняване на правата и подобряване качеството на живот на децата на територията на Община Пловдив.**

На оперативното ниво, стратегията за закрила на детето си поставя следните оперативни цели:

Оперативна цел 1

Подобряване на грижите за здравето, образованието и възможностите за отход и осмислено свободно време на децата в община Пловдив;

Оперативна цел 2

Утвърждаване ролята на българското семейство, подобряване качеството на съществуващите услуги и форми на грижа и разкриване на нови такива, според потребностите на децата;

Стратегията за закрила на детето (2009-2011) бе изработена от Фондация „За Нашите Деца“ по поръчка на Община Пловдив и с участието на членове на местната власт и общественост: родители, граждани, деца, професионалисти, НПО, бизнес, медии. 4

Оперативна цел 3

Подобряване на закрилата на децата от насилие и от извършването на противообществени прояви.

Оперативна цел 4

Привличане и ангажиране на обществеността на община Пловдив в реализирането на стратегията за закрила на детето

Оперативна цел 5

Насърчаване на участието на децата при формиране и изпълнение на политики, свързани с детските права и отговорности.

3. Бенефициенти

3.1. Преки бенефициенти

Децата

Цялото детско население на община Пловдив

Преки бенефициенти на мерките по реализиране на Стратегията на община Пловдив за закрила на детето ще са всички деца от община Пловдив и децата от други общини, учещи в общината или живеещи в домове в община Пловдив. Децата и младежите в община Пловдив на възраст от 0 до 19 години са общо 66 171.

Децата, отглеждани извън семействата си

Децата в община Пловдив и от общината, отглеждани извън семействата си, са общо 761 деца и младежи. Те представляват специална целева група поради нарушаването на тяхното основно право на грижа в семейна среда пред настаняване в институция.

Деца със специални нужди и увреждания

Регистрираните случаи на деца с увреждания в Пловдив са общо 1 302 деца. Те представляват специална целева група, тъй като те са най-засегнати от нарушаването на няколко основни права: 1) Правото на услуги за развитие и специални грижи за деца; 2) Услуги за подкрепа на семейството; 3) Правото на качествено здравеопазване; 4) Правото на приобщаващо и развиващо образование.

Ромските деца

Няма точни данни за броя на детското ромско население в Пловдив. Ромските деца представляват специална целева група поради силната концентрация на проблеми в общността – бедност, изолация, сегрегация, децата не са обхванати от образователната система, отпадане от училище, просия, деца на улицата, проституция, насилие, занемаряване, изоставяне. Основно нарушено специално право за тази целева група е закрилата в общността на децата от малцинствените групи. Анализът показва, че ромските деца са най-засегнати и по отношение спазването на някои общи групи права: 1) Право на качествено, достъпно, системно и превантивно здравеопазване; 2) Право на приобщаващо образование; 3) Право на осмисляне и занимания в свободното време; 4) Закрила срещу експлоатация, трафик, детска проституция.

Децата, отглеждани в рискови семейства

Няма точни измерения на проблема с децата, отглеждани в рискови семейства. В Отдел „Закрила на детето“ са регистрирани общо 120 случая, по които се работи за превенция на настаняването на децата в институция. Децата, отглеждани в рискови семейства, представляват специална целева група, тъй като са най-засегнати от нарушаването на правото на подкрепа към семейството за осигуряване на сигурна семейна среда за децата.

Деца с отклоняващо се поведение

В детските педагогически стаи в Пловдив са регистрирани общо 466 непълнолетни и 66 малолетни. За 2007 г. са регистрирани общо 273 престъпления, извършени от деца, а за първото полугодие на 2008 г. те са 128. За същия период са регистрирани общо 92 случая на извършване на противообществени прояви. Във възпитателни училища-интернати и социално-педагогически интернати са настанени общо 16 деца. Децата с проблемно поведение са специална целева група, която се определя от големия брой на засегнатите деца и факта, че същото ги прави силно засегната група по отношение спазването на всички останали права.

Деца, жертви на насилие

Няма реални измерения на проблема с насилието върху децата. В Отдел „Закрила на детето“ към момента се работи по общо 35 случая на насилие върху дете. За децата, жертви на насилие не са гарантирани основно: 1) Правото на закрила срещу насилие и пренебрегване и 2) Правото на закрила срещу експлоатация, трафик, детска проституция. Тази група деца са силно засегнати по отношение спазването на всички останали права. И не на последно място те представляват специална целева група поради липсата към момента на целенасочени действия и междуинституционална координация за тяхната закрила.

Семействата

Родните семейства на децата

Преки бенефициенти на мерките по реализиране на Стратегията на община Пловдив за закрила на детето ще са всички родители и семейства на децата в община Пловдив. Сигурната семейна грижа е основният фактор, който помага на нашите деца да растат пълноценно и е важно да им осигурим това. За всяко дете е най-добре да живее със своите родни родители, братя и сестри и е стратегически важно да се направят всички възможни опити да се постигне това за благо на децата. Поради това родните семейства са определени като целева група.

Кандидат-приемни и приемни семейства

Към момента в Пловдив има 10 утвърдени семейства, в които са настанени общо 13 деца. 4 са кандидат-приемните семейства. Децата в Пловдив, оценени като подходящи за приемна грижа са общо 46. Заявената висока нужда на децата от приемна грижа спрямо наличните ресурси оформя кандидат-приемните и приемните семейства като специална целева група. В общината има също 82 семейства на роднини и близки с настанени деца, които се нуждаят от подкрепа за осигуряване грижи спрямо нуждите на децата. Винаги ще има случаи, в които родното семейство не може да осигури грижа и сигурност за детето. За да не се допуска детето да расте в социален дом е важно да има приемни семейства. Поради това тези семейства са определени като целева група на стратегията.

Кандидат-осиновителни и осиновителни семейства

От началото на 2006 г. до момента в община Пловдив са оценени и одобрени общо 120 кандидат-осиновителни семейства. Гарантирането на правото на детето на грижа в семейна среда пред настаняването в институция изисква специално внимание към групата на кандидат-осиновителните и осиновителните семейства.

Професионалистите, свързани с грижата и закрилата на децата

Преки бенефициенти на мерките по реализиране на Стратегията за закрила на детето на община Пловдив са и професионалните общности, пряко ангажирани с грижите и закрилата на децата в общината. Те представляват специална целева група, тъй като от качеството и професионализма в работата им зависи пряко качеството на грижите и развитието на услугите за децата в Пловдив.

3.2. НЕПРЕКИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Непреки бенефициенти на мерките по реализиране на Стратегията за закрила на детето на община Пловдив и цялата местна общност. Мерките по реализиране на програмата предвиждат дейности за повишаване на обществената информираност, чувствителност и ангажираност по проблемите на децата в общината.

Стратегията за закрила на детето (2009-2011) бе изработена от Фондация „За Нашите Деца“ по поръчка на Община Пловдив и с участието на членове на местната власт и общественост: родители, граждани, деца, професионалисти, НПО, бизнес, медии. 6

4. Мерки за изпълнение и очаквани резултати

Предложените мерки за реализация на настоящата стратегия са резултат от направен анализ на ситуацията на спазване на правата на детето в община Пловдив. Анализът е приложение 8.2. към стратегията.

Мерките по-долу са описани в Оперативен план за закрила на детето 2009 г. – 2011 г., приложение 8.4. на Стратегията.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1	
ПОДОБРЯВАНЕ НА ГРИЖИТЕ ЗА ЗДРАВЕТО, ОБРАЗОВАНИЕТО И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ОТДИХ И ОСМИСЛЕНО СВОБОДНО ВРЕМЕ НА ДЕЦАТА В ОБЩИНА ПЛОВДИВ	
ПОДОБРЯВАНЕ НА ГРИЖИТЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ДЕЦАТА В ОБЩИНА ПЛОВДИВ	
Политиката на общината за постигане на целта:	
Община Пловдив приема здравето на децата като един от основните фактори за тяхното пълноценно развитие. В тази сфера, усилията на общината ще бъдат насочени към профилактиката на детското и майчиното здраве.	
Мерки	Очаквани резултати
Продължава популяризирането на здравословен живот и предпазването от заболявания сред децата и младите хора.	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване здравната култура на децата и младежите
Изработване и прилагане на общинска програма за детското здраве	<ul style="list-style-type: none"> • Повишено качество на здравните услуги за Проучване на причините и ефектите на „ретинопатия на недоносеното» и предприемане на мерки за преодоляването на това заболяване при децата. деца в общината
Организиране на годишни профилактични прегледи на децата за ранна диагностика на социално значими заболявания.	<ul style="list-style-type: none"> • Подобрено превантивно детско здравеопазване
Ще се разшири предлагането на програми за лечение на зависими от наркотични вещества в рискови общности.	<ul style="list-style-type: none"> • Повишен обхват на превантивните мерки на ХИВ и СПИН в общината • Намаляване броя на зависимите от наркотични вещества деца в общината
ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО НА ДЕЦАТА В ОБЩИНА ПЛОВДИВ	
Политиката на общината за постигане на целта:	
Община Пловдив приема образованието на децата и младите хора като най-значимо условие за тяхното благоденствие. В тази сфера общината ще работи да повиши привлекателността и достъпността на училищата за децата и младежите	
Мерки	Очаквани резултати
Образователната система ще бъде по-ангажирана със свободното време на учениците.	<ul style="list-style-type: none"> • Подобрена средата и създадени възможности за осмислено ангажиране на свободното време на децата и младежите в училище • Повишаване броя на децата и младежите, обхванати в организирани дейности за свободното време в училищата. • Въведени програми за свободното време на децата във всички училища
Ще продължи да се работи по достъпността на училището за деца със специални образователни потребности	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване броя на децата със специални нужди, интегрирани в масовите училища
Ще се усили ранната интеграция на децата със специални нужди в детските градини.	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на грижата и услугите за социално включване на децата в специалните и масовите детски градини в общината

Ще се популяризира образованието сред ромското население и ще се повишава достъпа на деца от ромските квартали до училищата.	<ul style="list-style-type: none"> • Намаляване броя на отпадащите от училище деца от ромската общност • Десегрегация на ромските училища чрез приобщаване на ромските деца в градските училища на Пловдив и повишаване привлекателността на училищата в кв. Столипиново.
На учителите ще се предлагат обучения и консултиране по въпросите на детската агресия и социалните проблеми на децата.	<ul style="list-style-type: none"> • Повишен капацитет на учителската общност за работа по проблемите на децата в училище • Подобрена възможност за психо-социална подкрепа на децата в училище чрез повишаване ефективността на работата на педагогическите съветници и училищни психолози в училищата и включване в училищните екипи на училищни социални работници.
Разширяване на услугите към семейства с деца в риск от отпадане от училище	<ul style="list-style-type: none"> • Развити нови услуги за семейства с деца в риск от отпадане от училище; Увеличен брой на семействата, ползвали услугите • Развитие на услуги за младежи над 16 години, напуснали образователната система
ПОДОБРЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ОТДИХ И ОСМИСЛЕНО СВОБОДНО ВРЕМЕ НА ДЕЦАТА В ОБЩИНА ПЛОВДИВ	
Политиката на общината за постигане на целта	
Община Пловдив признава правото на детето на отдых и осмислено прекарване на свободното време като важна предпоставка за развитие на потенциала на детето и най-вече като възможност децата да бъдат предпазени от редица рискове и криминални ситуации. Като цяло ще се работи по увеличаване на възможностите за игра, спорт и организирано свободно време. Специалистите, работещи с децата в различните форми на свободното им време, ще подкрепят развитието на детските таланти, формиране на познания и културни ценности.	
Мерки	Очаквани резултати
Осигуряване на повече места за свободна игра и спорт на децата.	<ul style="list-style-type: none"> • Подобрено състоянието на условията за спорт и отдых на децата чрез освежаване на спортните площадки в училища, детски градини и ясли и построяване на физкултурен салон в едно училище.
Увеличаване броя на децата, обхванати в организирани форми на прекарване на свободното време	<ul style="list-style-type: none"> • Намаляване на агресията, асоциалното и проблемно поведение при децата • Подобрени възможности за подкрепа и развитие пълния потенциал на децата, техните дарби и реализиране на творчески таланти.
Ангажиране на училищни и извън училищни структури в развитието на форми за прекарване на свободното време на децата	<ul style="list-style-type: none"> • Подкрепени училищни настоятелства за реализиране на социални програми и занимания за свободното време на децата. • Повишаване ефективността на ОДК и увеличаване броя на обхванатите деца в дейностите на комплекса • Създадени програми за свободното време към читалищата • Разширен набор от услуги за свободното време на децата в риск към ЦОП и ЦРДУвр.
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2	
УТВЪРЖДАВАНЕ РОЛЯТА НА БЪЛГАРСКОТО СЕМЕЙСТВО, ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ УСЛУГИ И ФОРМИ НА ГРИЖА И РАЗКРИВАНЕ НА НОВИ ТАКИВА, СПОРЕД ПОТРЕБНОСТИТЕ НА ДЕЦАТА	
Политиката на общината за постигане на целта	

Стратегията за закрила на детето (2009-2011) бе изработена от Фондация „За Нашите Деца“ по поръчка на Община Пловдив и с участието на членове на местната власт и общественост: родители, граждани, деца, професионалисти, НПО, бизнес, медии.

Добрата грижа за децата е от най-голяма важност за развитието им като пълноценни за себе си и обществото личности. В тази връзка Община Пловдив насочва усилията си активно **в посока утвърждаване ролята на българското семейство**. Усилията ще бъдат в следните сфери:

- Подкрепа на родителите да отглеждат децата си;
- Развитие на приемната грижа и осиновяването като основна алтернатива на биологичните семейства;
- Развитие на семеен тип грижа в Центрове за настаняване от семеен тип / тип Детски къщи / за временно отглеждане на деца.
- Ясен план за реформата и реструктурирането на институциите за деца е приоритет за община Пловдив.
- Регионално планиране на местата за грижа и специализираните услуги в регион Пловдив.
- Приемственост на услугите през целия период от живота на детето 0-18 години.

Мерки	Очаквани резултати
По райони в общината ще се сформируют мултидисциплинарни екипи, които да правят оценка и насочване на децата и семействата към услуги – здравни, образователни и социални.	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на достъп до услуги в общността във всички квартали на Пловдив чрез създаване към КСУДС на мултидисциплинарни екипи по райони.
Създаване на общинска система за текущо проучване на нуждите, следене на ефективността от наличните услуги и планиране на нови услуги за децата и семействата	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване качеството и ефективността на наличните социални услуги за деца и семейства в общината.
Развитие на услуги за подкрепа на родителите да отглеждат децата си – екипи за превенция на изоставянето, семейно планиране, обучение в родителстване.	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване осигуряването на достъпност на всички деца и семейства, желаещи да ползват услуги в детски градини, ясли и млечни кухни. • Намаляване броя на децата под институционална грижа в бебешка възраст чрез създаване и работа на екип по превенция на изоставянето към ДМСГД – Пловдив • Намаляване броя на нежеланите бременности и ражданията в детска възраст в кв. Столипиново чрез реализиране на програми за семейно планиране в общността. • Осигуряване на възможност за ползване на услуги за подкрепа и закрила в общността за децата от кв. Столипиново, чрез изграждане на ЦОП и ЦНСТ за деца от 3 до 12 г. в квартала. • Повишаване ефективността на съдебното производство, свързано с детска проблематика чрез изграждане и функциониране в съда на кабинет за семейно консултиране.
Създаване на услуги за преодоляване на кризите в семейството.	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на възможност за кризисна подкрепа на семейства с деца чрез създаване на Кризисен семеен център.
Ще се увеличи капацитета на услуги за подкрепа на семейства с деца с увреждания – почасови, дневни и заместваща грижа.	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване подкрепата към децата с увреждания и техните семейства чрез оценка на потребностите им от развитие на услуги. • Повишена чувствителност на пловдивската общественост към децата с увреждания. • Повишаване броя на децата с увреждания и техните семейства с осигурен достъп до услуги чрез създаване на два центъра за деца с увреждания и дневен център за заместваща грижа за деца с увреждания към ДМСГД
Планира се да се увеличава броя на	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване броя на приемните семейства в

приемните семейства с 15 годишно. Ще се специализира екип и за подкрепа на процеса на осиновяване.	Пловдив. Одобрени минимум 15 нови приемни семейства годишно, в които са настанени деца <ul style="list-style-type: none"> • Подобряване качеството на услугите за развитие на алтернативни семейства чрез специализация на екип за работа с приемни семейства и специализиран екип за работа с осиновителни семейства.
Предвижда се обособяване на места за специализирана грижа на около 75 от следните целеви групи: <ul style="list-style-type: none"> - деца в риск; - деца с увреждания; - деца с проблемно поведение; - деца с психични заболявания; - деца с наркотична зависимост от институционалната система 	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване достъпа до услуги за специална закрила на децата и техните семейства чрез изграждане на ЦНСТ за деца с проблемно поведение; ЦНСТ за деца с психични проблеми и ЦНСТ за деца със зависимости. • Подобряване на грижата за децата с увреждания
Договарянето на ясен план за реформата и реструктурирането на институциите за деца в община Пловдив. Целта е намаляване на броя на децата в институции с 50%.	<ul style="list-style-type: none"> • Пълно реформиране на институциите за деца в Пловдив
Регионално планиране на местата за грижа в регион Пловдив.	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно споделяне и разпределение на ресурсите на общините в региона за осигуряване на подкрепа на децата и семействата • Гарантиране достъп до специализирани услуги за деца и семейства в областния град • Развитие на базови услуги за превенция и реинтеграция по общини.
За младежите, напускащи институции, ще се предлагат услуги за независим живот и ще се изгради защитено жилище.	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване качеството на услугите за подготовка на младежите от институциите за самостоятелен живот чрез създаване на специален екип за работа с тях и защитено жилище за младежи, напускащи институцията
Осигуряване на подкрепа за професионално развитие на екипите за социална работа в службите за закрила и центровете за услуги за деца и семейства	<ul style="list-style-type: none"> • Повишен капацитета на екипите за социална работа в службите за закрила и услуги чрез прилагане на общинска програма за развитие на кадрите. • Подобряване качеството на висшето образование по социални дейности чрез осигуряване на възможност за стажантски програми на студенти от Пловдивски университет в центровете за услуги в Пловдив.

**ОПЕРТИВНА ЦЕЛ 3
ПОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКРИЛАТА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ И ОТ ИЗВЪРШВАНЕТО НА
ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ**

Политиката на общината за постигане на целта

Насилието над деца във всичките му проявления има пагубен ефект върху детското развитие. Община Пловдив смята, че ако не се полагат системни усилия за овладяване на насилието то придобива заплашителни размери и поощрява противообществените прояви на децата и младежите. Усилията на общината ще бъдат насочени към превенция на насилието спрямо децата и подобряване работата с деца, жертви на насилие, и деца с противообществени прояви.

Мерки	Очаквани резултати
Повишаване на чувствителността на обществеността и нейното разбиране за насилието чрез регулярни проучвания на размерите, причините и ефектите на насилието спрямо децата	<ul style="list-style-type: none"> • Създадена и въведена система за изследване на проблемите, свързани с насилието над деца и повишаване на уменията за неговото разпознаване чрез годишно проучване и анализ на проблема.

<p>Във всички заведения, работещи с деца, ще се въведе политика за закрила на детето, което означава всички служители да знаят какво е насилие, какво не се допуска като поведение спрямо деца и кого трябва да сигнализират ако някои упражнят насилие спрямо дете.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Въведена Политика за закрила на детето във всички заведения, работещи с деца.
<p>Ще призоваваме и създаваме предпоставки за „ден без насилие в общината“</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проведени събития за повишаване на информираността на децата, родителите и общността по проблемите на насилието.
<p>Повишаване на качеството на работа с деца с противообществени прояви и ще се осигури място за грижа за деца с прояви в Пловдив, вместо да бъдат извеждани извън общината.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване ефективността на работата с децата с противообществени прояви чрез анализ на действащите практики.
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4 ПРИВЛИЧАНЕ И АНГАЖИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ В РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО</p>	
<p>Политиката на общината за постигане на целта</p> <p>За постигането на по-добро качество на живот на нашите деца е важно всеки от нас да осъзнае своя принос не само в качеството на родител, служител на определено ведомство или на местната власт, но и в качеството на гражданин. Истинският успех се постига с обединени усилия без размиване на отговорностите.</p> <p>Уверени в това, че успехът на тази стратегия зависи и от активното ангажиране на широката общественост, екипът на Община Пловдив поставя акцент на тази стратегия върху реализирането на няколко мерки за повишаване ангажираността на обществеността.</p>	
<p>Мерки</p>	<p>Очаквани резултати</p>
<p>Една от планираните мерки е сформирането на обществен съвет „Децата на Пловдив“. Този Съвет ще бъде един своеобразен форум на всички институции, организации, активни граждани и медии, които играят важна роля върху живота, отглеждането и възпитанието на децата. Неговата основна роля ще бъде прилагането на настоящата стратегия, нейното наблюдение и актуализиране. Към Съвета ще се обособят работни групи по определени детски проблеми. Работата на Съвета ще бъде ясно и точно разписана и ще се търси висока ефективност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Създаден и функциониращ обществен съвет „Децата на Пловдив“
<p>Общината ще създаде и поддържа фонд за семейна подкрепа, който ще насърчава отговорното родителстване и ще подкрепя определени групи семейства, които имат доказани постижения в отглеждането на деца.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Създаден обществен фонд за семейна подкрепа към деца и семейства в криза.
<p>Корпоративната социална отговорност на компаниите в Пловдив ще бъде стимулирана в посока постигане целите на стратегията за закрила на детето. За тази цел Общината ще гарантира участието и ангажирането на социално отговорните компании както в Обществения съвет, така и във всички значими събития в сферата на правата на детето. Ежегодно Община Пловдив ще организира среща със социално отговорните</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ангажиране на бизнеса с въпросите на социалната политика за децата чрез провеждане на годишни срещи

компани.	
За привличането на медиите към реализирането на настоящата стратегия Община Пловдив ще предприеме включване на представители на медиите в Обществения съвет „За Децата на Пловдив“, както и включване в гореспоменатата ежегодна среща с бизнеса в посока обединяване на усилията.	<ul style="list-style-type: none"> • Ангажиране на медиите с реализиране на мерките за повишаване благосъстоянието на децата в Пловдив
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5	
НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕТО НА ДЕЦАТА ПРИ ФОРМИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОЛИТИКИ, СВЪРЗАНИ С ДЕТСКИТЕ ПРАВА И ОТГОВОРНОСТИ	
Политиката на общината за постигане на целта	
Деца се развиват като отговорни възрастни, ако им се дава възможност сами да участват в обществения живот, да вземат подходящите за възрастта им решения и да носят отговорност. Община Пловдив ще насърчава участието на децата в правенето на политиките и вземането на решенията за тях.	
Мерки	Очаквани резултати
Регулярно обществеността и децата ще бъдат информирани за детските права. Информирането за правата на децата на родители, учители, специалисти работещи с деца е важно условие да се спазват детските права. Ще продължи и ще се усили запознаване на децата с техните права и задължения.	<ul style="list-style-type: none"> • Повишена осведоменост на децата относно техните права • Повишена обществена информираност относно детските права • Повишен капацитет на общността за създаване на среда, гарантираща спазването на детските права
Деца и млади хора ще участват в обществения съвет „Деца на Пловдив“. Така ще се насърчи отговорността на децата в правенето на политики и вземане на решения.	<ul style="list-style-type: none"> • Повишено участие на децата чрез създаване на практики и възможности за детско участие в обществения живот и вземането на решения за децата на Пловдив на общинско и училищно ниво.
Ще се насърчават и ще се подкрепят инициативите от деца за деца. На участниците-деца в Обществения съвет ще бъдат създавани условия за популяризиране и реализиране на взетите решения сред детското население на общината.	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване на осведомеността на децата и младежите за дейностите, развивани от младежки НПО в Пловдив • Повишаване броя на включените деца в инициативи, свързани с детското участие

5. Теми, валидни за всички оперативни цели и мерките към тях - Хоризонтални теми

В анализа на настоящото положение на децата в Пловдив няколко теми бяха засегнати регулярно и се повтаряха при обсъждането на всички области на детското благосъстояние. Това прави тези теми значими за реализирането на тази стратегия като цяло, а не в определена нейна оперативна цел. Поради това тези теми наричаме „хоризонтални“ и приемаме тяхната валидност и значимост за всяка мярка и оперативна цел.

- информираност

Липсата на информация често поставя децата в риск.

За постигането на всяка мярка, от своя страна и на всяка оперативна цел е важно да се предприемат действия за информиране на всички участници в процеса, наблюдатели и широката общественост. За целта Община Пловдив предприема създаването на Информационен център „За децата на Пловдив“, който да гарантира постигането на висока

Стратегията за закрила на детето (2009-2011) бе изработена от Фондация „За Нашите Деца“ по поръчка на Община Пловдив и с участието на членове на местната власт и общественост: родители, граждани, деца, професионалисти, НПО, бизнес, медии.

информираност сред гражданите на Общината по основните въпроси, свързани с правата на децата. До края на 2008 г. Община Пловдив ще пусне в експлоатация електронна карта на съществуващите проекти, инициативи и програми в сферата на правата на децата с цел постигане на добра информираност. Актуализирането на съдържанието на тази карта ще се случва текущо.

- координация

Често липсата на координирани усилия на хората и специалистите при случай на риск с дете води до разпокъсаност на действията и от там ниска ефективност в подкрепата на детето.

За постигането на всяка мярка, от своя страна и на всяка оперативна цел е важно да се предприемат действия за координиране на всички участници в процеса, наблюдатели и широката общественост. Тази цел ще бъде постигната, ако самите участници в процеса са активни в търсенето на координация, както и ако Общината и отговорните структури създават и подкрепят формите на подобна координация – регулярни работни срещи, форуми, единни бази с данни и други.

- деца за деца

В анализа на проблемите на децата на Пловдив и факторите, които ги поставят в риск редица групи споделиха факта, че силно влияние върху въвличането на децата в негативни, а и често позитивни за тяхното благосъстояние действия оказват техни връстници. Община Пловдив ще предприеме активни действия в реализирането на настоящата стратегия да се насърчи положителното влияние на връстници върху връстници.

6. Финансиране

Един от основните фактори за постигане на целите на настоящата стратегия, както и повишаване на увереността и активността на гражданите във възможността да се постигат видими резултати в живота на децата играе ресурсното и в частност финансово осигуряване.

Основният източник на финансиране на дейностите в изпълнение на стратегията е държавният и общински бюджет. Най-големият допълнителен източник за финансиране на мерките в настоящата стратегия ще бъдат Структурните фондове на Европейския съюз чрез съответните Оперативни програми. Европейската комисия ще продължи да финансира специфични проекти, насърчаващи правата на децата, а от своя страна Община Пловдив ще предприеме всички нужни мерки за привличането на средства за целите на тази стратегия.. Тематичните бюджетни линии, насочени към правата и нуждите на децата, са повече от 15. Европейската комисия ще продължи да финансира специфични проекти, насърчаващи правата на децата.

Друг източник са международни институционални и граждански организации и донори, които могат да бъдат привлечени от свои български колеги от НПО сектора и ангажирани в партньорски дейности по реализирането на настоящата стратегия за децата на Пловдив.

Участието на бизнес сектора в осигуряването на финансови средства за реализирането на тази стратегия ще бъде насърчено. Основно това ще се случи със създаването на Обществен фонд за подкрепа на деца в риск. Освен това ще се предприемат редица мерки за насърчаването и стимулирането на корпоративната социална отговорност (събития, форуми и морални стимули за най-активните компании, подкрепили прилагането на мерките в настоящата стратегия).

7. Мониторинг и оценяване на изпълнението

С цел да се гарантира наблюдението и оценката на изпълнението на целите и мерките по стратегията ще бъдат предприети следните дейности:

На Общинско ниво наблюдението на изпълнението на стратегията се ръководи от **(тук ще се отрази позицията, която Кмета на Община Пловдив определи за отговорна)**. Наблюдението ще бъде организирано както следва:

- Периодично наблюдение: По определен формат ще бъде следена работата, постиженията и трудностите в изпълнението на планираните мерки. За целта определени за това служители на Община Пловдив ще извършват мониторинга и ще подават обобщен доклад към определения представител на Община Пловдив. Периодичното наблюдение ще се осъществява на тримесечие. Докладите от

Стратегията за закрила на детето (2009-2011) бе изработена от Фондация „За Нашите Деца“ по поръчка на Община Пловдив и с участието на членове на местната власт и общественост: родители, граждани, деца, професионалисти, НПО, бизнес, медии. 13

периодичното наблюдение ще се предоставят на Кмета на Община Пловдив, както и на Обществения съвет за анализиране и предприемане на мерки за насърчаване безпроблемното изпълнение на всички мерки в стратегията.

- Ежегодно определеният представител на Община Пловдив ще изготвя доклад с анализ на постигнатите резултати спрямо заложените цели на база на приет едногодишен план за действие. Докладът ще бъде предоставян за обсъждане на Обществения съвет, след което ще бъде внасян за приемане от Кмета и Общинския съвет на Община Пловдив.
- В края на времевия мандат на настоящата стратегия ще се предприеме обективна оценка на нейното изпълнение с цел изработването на нова стратегия за бъдещ период от време.

При организирането и изпълнението на гореспоменатите мерки за наблюдение и оценка на изпълнението на настоящата стратегия Община Пловдив ще следва принципите на Планирането, основано на правата на децата в синхрон с международните стандарти и практики в тази област. В този процес ще се гарантира и мултиведомственото участие, а именно: участието на всички хора, които имат принос в постигането на високо качество на живот на децата. В изпълнението на този процес ще се гарантира участието и на самите деца според техните възможности и интерес. Информация и прозрачност на дейностите по наблюдението ще бъде предоставяна на интернет страницата на Общината, предвидения Информационен център, както и на членовете на Обществения съвет.

8. Приложения

8.1. Обосновка

С ратифицирането на Конвенцията за правата на детето (КПД) на ООН през 1991 г. в България започват процесите по реформиране на системите за грижа и закрила на децата. Законът за закрила на детето бе приет от Народното събрание на 31 май 2000 г. С него бяха създадени: 1) Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) бе създадена през януари 2001 г. като орган, който координира политиките по закрила и благосъстояние на децата, създава и наблюдава изпълнението на стандарти за социални услуги за деца; 2) Отдели за закрила на детето (ОЗД) в структурата на дирекциите социално подпомагане (ДСП) като основни единици в системата за закрила на детето на общинско ниво.

ДСП са местните структури на Агенцията за социално подпомагане, които организират и осъществяват дейностите по реализирането на социалната политика на територията на общината - предоставяне на социални помощи, оценка на нуждите от развиване и предлагане на социални услуги за нуждаещи се групи от населението и др. ОЗД бяха създадени в рамките на ДСП със задачата да организират и извършват практическите дейности по закрила на децата. Дейностите за закрила на децата, изпълнявани от ДСП, се подкрепят методологически от ДАЗД и АСП. Основните отговорности на ДСП съгласно ЗЗД са свързани с организиране на текущата практическа работа за закрила на децата, определяне и прилагане на мерки за закрила на децата; създаване и поддържане на регистри за деца, които се нуждаят от закрила или на които е оказана мярка за закрила; координация между институциите, отговорни за закрила на децата в общината (местните структури на МОН, МП, МЗ, МВР), както и с НПО, работещи по програми за закрила на децата; създаване и предоставяне на услуги, отговарящи на нуждите на децата и техните семейства в общината.

Практическото функциониране на Конвенцията на ООН за правата на детето в българската обществена среда и преките ангажменти на държавните власти при спазването на детските права се осигуряват чрез Закон за закрила на детето и последвалите го подзаконовни нормативни актове, национални стратегии, програми и планове, осигуряващи сигурността и безопасността на децата в съвременното ни общество и работещи за **"най-добрия интерес на детето"** с разбирането, че **най-добрата среда за развитие на детето е семейната среда**.

С Решение на Народното събрание на Република България от 31.01.2008 г. е приета Национална стратегия за детето 2008 – 2018 година, която определя националната рамка и посока на реформата в страната за повишаване благосъстоянието на децата. Този документ се основава на принципа за осигуряване висшите интереси на детето и за спазване правата на

Стратегията за закрила на детето (2009-20011) бе изработена от Фондация „За Нашите Деца“ по поръчка на Община Пловдив и с участието на членове на местната власт и общественост: родители, граждани, деца, професионалисти, НПО, бизнес, медии. 14

всички деца в България, като обединява усилията на всички ангажирани институции при прилагането и изпълнението на дейностите. Стратегията си поставя за цел осигуряването на условия за ефективно упражняване на правата и подобряване качеството на живот на децата като условие за свободното и пълноценното им личностно развитие.

Настоящата Стратегия на община Пловдив за закрила на детето се изработва в условията на изградена система за закрила на детето на централно и местно ниво, действаща нормативна уредба, регламентираща спазването на правата на децата и определени стратегически национални приоритети за гарантиране благосъстоянието на детето. Тази стратегия е изработена в синхрон с традицията на Община Пловдив в планирането на действия за повишаване благосъстоянието на децата. Първата подобна стратегия бе създадена през 2001 г. Изтичането на мандата на последната стратегия (2003 - 2006) обуславя изготвянето на настоящата стратегия.

Важно е да се отбележи, че Стратегията за закрила на детето е изработена в синхрон с вече приетите общински стратегии, които пряко или непряко влияят върху качеството на живот на децата. За нейното изработване оказаха изключително благоприятно влияние вече положените усилия от Общинската администрация в анализирани на правата на децата, както и активното участие на водещите институции и НПО в сферата.

8.2. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА СПАЗВАНЕ НА ПРАВАТА НА ДЕЦАТА В ОБЩИНА ПЛОВДИВ

Анализът е в самостоятелно приложение 8.2.

8.3. ПОДХОД И ПРИНЦИПИ

Водещият подход при разработването и прилагането на настоящата стратегия е подход, основан на правата на детето. Този подход е приет както от ООН и структури на организацията, така и от Европейския съюз и структурите в него. Прилагането на този принцип означава:

- Поставянето на детето в центъра на работа и зачитането на детето като носител на права
- Зачитането на ролята на държавната власт, местната власт и техните структури като основни гаранции, отговорни пред своите граждани за спазване правата на децата. Зачитане ролята на родителите и семейството като основна форма на грижа и закрила
- Преодоляването на неравенството поради пол, класа, етническа принадлежност, възраст.
- Прилагане и на още два важни принципа: на участие на децата и на овластяване.

На този подход бе подчинен цялостният проект по изработването на стратегията което означаваше:

- Управление на процеса от екип, запознат и с опит в прилагането на подхода, основан на правата на детето
- Гарантиране участието на децата и младите хора в процеса
- Анализ на нарушените права и на причините за нарушаването на тези права в общ контекст (социален, икономически, политически и културален)
- Недопускане на дискриминативно отношение в проекта
- Прозрачност
- Обективност
- Широко участие

При планирането, основано на правата на децата, следва да се спазват следните принципи:

- Принципа за неделимостта, универсалността и взаимозависимостта на правата на детето
- Принципа за висшия интерес на детето
- Принципа на защита от дискриминация
- Принципа за правото на живот, здраве, благоденствие, образование и развитие
- Принципа за участие на детето

Стратегията за закрила на детето (2009-2011) бе изработена от Фондация „За Нашите Деца“ по поръчка на Община Пловдив и с участието на членове на местната власт и общественост: родители, граждани, деца, професионалисти, НПО, бизнес, медии. 15

Подготовката на настоящата стратегия на Община Пловдив бе в синхрон с гореизложените принципи.

Спазването на тези принципи води до спазване правата на децата не само в планирането, но и в прилагането, наблюдението и оценката на действията от страна на местната власт и общественост за постигане на по-добро качество на живот на децата на Община Пловдив.

8.4. ОПЕРАТИВЕН ПЛАН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 2009 г – 2011 г. – ОБЩИНА ПЛОВДИВ

Планът е като самостоятелно приложение 8.4.

Картата е като самостоятелно приложение 8.5.

8.6. SWOT анализ

Анализът е като самостоятелно приложение 8.6.

**05.09.2008г.
Пловдив**